

Rentmeesters en kwartiermakers gezocht

zodat we Nederland klimaatbestendig krijgen voor nu en voor de toekomst.

Klimaatverandering zorgt nu al in Nederland voor problemen. Zo was de afgelopen zomer heet en droog. Dat leidde voor boeren tot schade. In de toekomst worden de gevolgen van klimaatverandering alleen maar groter. Daarom is het zaak om nu actie te ondernemen. Hiervoor zijn rentmeesters en kwartiermakers nodig.

Rentmeesters zorgen ervoor dat een gebied zo wordt beheerd dat het in goede conditie blijft voor de toekomst. Wij hebben de wereld van onze kinderen en kleinkinderen in bruikleen. Als rentmeesters moeten wij de wereld dan ook in goede conditie aan hen doorgeven.

Van oorsprong zijn kwartiermakers troepen die vooruit gingen om militaire kampen in gereedheid te brengen. In het kader van klimaatverandering zorgen kwartiermakers dat initiatieven van de grond komen.

Klimaatverandering is van alle tijden, maar sinds de industriële revolutie beïnvloedt de mens door uitstoot van CO₂ de ontwikkeling van de klimaatverandering. Wereldwijd is er sprake van opwarming van de aarde. Deze opwarming leidt vervolgens tot natuurrampen, zoals overstromingen en orkanen. Voor Nederland betekent de klimaatverandering dat wij halverwege deze eeuw het huidige klimaat van Bordeaux krijgen. Dit gaat lokaal leiden tot perioden van extreme droogte, maar ook tot momenten met extreme neerslag.

Het is onze verplichting om de invloed van de mens op het klimaat en de gevolgen hiervan aan te pakken. Ten eerste moeten we de uitstoot van CO₂ voor 2030 halveren, zoals afgesproken in het VN Klimaatakkoord van Parijs en vastgelegd in de Klimaatwetⁱ. Ten tweede moeten we onze leefomgeving zo inrichten dat extreme weersomstandigheden niet tot overlast, schade en slachtoffers leiden.

Mitigerende maatregelen zijn verzachtende maatregelen die tot doel hebben om klimaatverandering te voorkomen, zoals de CO₂-uitstoot verminderen. Deze maatregelen sluiten aan op de principes van Circulaire Economie. Door het gebruik van hernieuwbare hulpbronnen, zoals zonne- en windenergie, vermindert de uitstoot van CO₂ en vindt er geen uitputting plaats van natuurlijke hulpbronnen, zoals olie, gas en steenkool.

Ook zorgt het lokaal opwekken van energie voor nieuwe ketensamenwerking tussen producenten en afnemers. Dit zorgt niet alleen voor economische waarde, maar ook voor ecologische en sociale waarde. Floor van den Bergh, adviseur klimaatadaptatie, geeft aan dat “deze ketensamenwerking een kans is om bestaande sociale structuren te verbeteren en te versterken”.

Floor van den Bergh is stedelijk ontwerper en adviseur klimaatadaptatie. Sinds haar afstuderen in 2004 werkte zij bij gerenommeerde landschapsarchitectenbureaus. In 2015 heeft zij haar eigen bureau opgericht en helpt zij gemeenten en andere organisaties met het klimaatbestendig (her)inrichten van stedelijke gebieden.

Door onze leefomgeving aan te passen aan het veranderende klimaat zorgen we voor een veilige en gezonde woon- en werkomgeving. Bomen, groen en water zijn belangrijke bouwstenen voor het aanpassen van de leefomgeving aan het veranderende klimaat. Zo zorgen bomen voor schaduw en daarmee voor verkoeling. Daarnaast vangen bomen fijnstof af. Aanleg van groen verhoogt onder andere de biodiversiteit. Hiermee voorkomen wij dat planten en dieren uitsterven. En biodiversiteit maakt een gebied ook beter bestand tegen klimaatextremen. Vijvers en sloten bieden ruimte om overtollige neerslag te bergen. Hiermee kan worden voorkomen dat extreme neerslag leidt tot overlast en

schade. Ook bieden sloten en vijvers bij hitte verkoeling aan mens en dier.

Een veilige en gezonde woonomgeving valt binnen de categorie van sociaal economische mensenrechten. Een veilige en gezonde werkomgeving draagt bij aan betere arbeidsomstandigheden. Goede arbeidsomstandigheden zijn onderdeel van de VN-richtlijnen voor mensenrechten ten behoeve van ondernemingenⁱⁱ. Klimaatmaatregelen dragen, door te zorgen voor een veilige en gezonde woon- en werkomgeving, bij aan het in stand houden van onze mensenrechten. En het is onze plicht, als rentmeesters van de wereld, om haar in goede conditie over te dragen aan onze kinderen en kleinkinderen.

Voor gemeenten levert het investeren in klimaatmaatregelen ook winst op. Door de maatregelen in de leefomgeving wordt de buitenruimte aantrekkelijker. Vastgoed in een aantrekkelijke omgeving stijgt in waarde. Deze waardestijging zorgt voor een hogere WOZ-waarde en daarmee voor extra inkomsten voor de gemeente.

Rentmeesterschap is een taak van iedereen. We moeten het samen doen. Deze samenwerking past prima bij de trend van burgerinitiatieven, waarbij inwoners meer en meer het initiatief nemen voor aanpassingen van hun leefomgeving en de overheid ze hierin faciliteert. Volgens Floor van den Bergh is het zaak om de energie van deze initiatieven te benutten. Door de aanwezige energie te kanaliseren en te voeden kunnen inwoners met hulp hun buurt klimaatbestendig maken. Hierbij is het van belang dat de gemeente die hulp biedt, waar behoefte aan is. Dus geen

standaardoplossing maar maatwerk. Of zoals Floor van den Bergh zegt: "One size fits all werkt niet".

"One size fits all werkt niet"

Deze behoefte aan maatwerk vraagt veel van ambtenaren voor wie burgerinitiatieven geen dagelijkse kost zijn. Daarom moeten gemeenten kwartiermakers gaan inzetten om die initiatieven te ondersteunen. Deze kwartiermakers moeten zorgen voor de verbinding tussen de initiatieven en de benodigde hulp. Deze hulp kan variëren van subsidie tot ondersteuning in de uitvoering.

De rol van de kwartiermakers past binnen de trend van de zichzelf terugtrekkende overheid. In plaats van alles te organiseren, helpt de gemeente de inwoners om het zelf te regelen naar hun eigen behoefte. Hiervoor moeten gemeenten allianties aangaan met ketenpartners, niet alleen met woningcorporaties en waterschappen, maar ook met bouwmarkten, klusbedrijven en de tuinbranche. Juist deze partijen kunnen inwoners klimaatbewust maken.

Het is een goede zaak dat de overheid zich op bepaalde terreinen terugtrekt. Hierbij is het wel van belang om burgerinitiatieven te faciliteren. Door deze initiatieven ontstaat eigenaarschap bij de inwoners. Eigenaarschap houdt in dat inwoners zich ontfemen over en verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving. Dit eigenaarschap versterkt de betrokkenheid van deze inwoners bij hun leefomgeving. Het eigenaarschap en de betrokkenheid bij de leefomgeving vergroten het rentmeesterschap van de inwoners.

ⁱ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/klimaatbeleid>

ⁱⁱ <https://www.amnesty.nl/encyclopedie/arbeidsomstandigheden-en-mensenrechten>